

Jerzy Szydłowski

Lubomia, pow. Wodzisław Śl.

Informator Archeologiczny : badania 1, 235-237

1967

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

kryta w bud. 27 forma odlewnicza.

Rozplanowanie przebadanej części osady w młodszej fazie wczesnego średniowiecza jest trudno uchwytne. Z zabytków nieruchomych wymienić należy jamy zasobowe oraz piec, najpewniej do wytapiania żelaza. Piec wydrążono w nienaruszonym lessie, usytuowany został przy stoku skarpy. Od strony płn.-wsch. przylega prostokątna "jama przypiecowa". W wypełnisku której wystąpiły ułamki ceramiki datowanej na w. XII - XIII i fragmenty żuźla.

Górna granica młodszej fazy osadnictwa wczesnośredniowiecznego na Czwartku przypada na wiek XIII.

Na schyłek średniowiecza przypada następny poziom osadniczy datowany monetami na w. XVII. Z inwentarza zabytków nieruchomych wymienić należy piwnice, jamy śmietnikowe, sarysy budynków mieszkalnych i wyraźniejszą w stratygrafii pionowej warstwę kulturową.

Z zabytków ruchomych - szereg przedmiotów (ceramika, fragmenty naczyń szklanych, przedmiotów metalowych, ozdoby), z bogatego inwentarza miejskiej kultury materialnej późnośredniowiecznego Lublina.

Badania sondażowe przeprowadzone na niżej położonych "półkach" skarpy i u jej podnóża nie dostarczyły materiału wczesnośredniowiecznego.

L U B O M I A,
pow. Wodzisław Śl.

Muzeum Górnośląskie
w Bytomiu

Badania prowadził dr Jerzy Sztyliński w okresie od l.VII.

do 30.IX, finansowało Rybnickie Zjednoczenie Przemysłu Węglowego.

Po rozpoznaniu, jakie przeprowadzone na wczesnośrednio-wiecznym grodzisku w roku ubiegłym tegoroczne badania stanowiły pierwszy etap szerszej zakrojonych, systematycznych prac wykopaliskowych, które kontynuowane będą w przyszłych latach.

W trakcie prowadzonych robót, które koncentrowały się w centralnej części grodu stwierdzono, na trzech odcinkach, naleganie poniżej wewnętrznego pierścienia obwałowań starszej warstwy kulturowej, datowanej ostrogami z zaczepami zagiętymi do środka na schyłek VII i pierwszą połowę VIII wieku. Na skutek zmywów, układ stratygraficzny w tej części majdanu był mniej wyraźnie uchwytany. Zachowane fortyfikacje związane są z drugą fazą osadniczą, którą datować można na drugą połowę VIII i IX wiek. Niektóre znaleziska ceramiczne zdają się jednak wskazywać na możliwość cofnięcia początków pierwszej fazy nawet do przełomu VI/VII wieku.

W badanej części grodu natrafiono na ślady zabudowy ziemiankowej i naziemnych chat słupowych oraz szczątkowo zachowaną dolną część pieca kopulastego. W południowo-zachodniej części wewnętrznego pierścienia obwałowań odkryto zagruzowane przejście, szerokości około 2 m, położone peryferycznie w stosunku do domniemanej głównej osi drożnej. Badany pierścień obwałowań w centralnej części grodu stanowił usypisko ziemne, o co najwyżej luźnej konstrukcji drewnianej, licowanej od wewnątrz warstwą surowej gliny, zwieszona jakąś drewnianą konstrukcją. Uległa ona spaleniowi, przy czym przepalona została spora część usypiska, zachowanego w postaci gruzu.

Wśród inwentarza ruchomego znajdują się przedmioty metalowe, jak: trzy ostrogi, fragment żelaznej misy, klin żelazny, noże, gromik tulejkowaty, szydła, kabłąk i fragment okucia wladarka, ciosło (?), fragment uprząży końskiej i inne niecharakterystyczne, następnie wyroby kościane: szydła, nóż garnoarski, poza tym dolny kamień żaren rotacyjnych, osłki s lupku, żużel żelazny, znaczne ilości ceramiki lepionej w ręku i obtaczanej, fragmenty prątno oraz dość wyjątkowy fragment głębokiej misy wazowatej z wyodrębnioną pustą nóżką, nawiązujący raczej do form późnorzymskich, duże ilości kości zwierzęcych.

Niezależnie od zewnętrznych cech grodu, również znaleziska, głównie ostrogi (obecnie 3, przed wojną też 3) zdają się wskazywać na specyficzną rolę grodu w Lubomiu na północnym przedpolu Bramy Morawskiej, w okresie przed powstaniem państwowości polskiej. Nasuwa się przypuszczenie o jego centralnej, nadrzędnej funkcji na terenie plemienia Gołężyców. Podobnie jak inne na tym obszarze w wieku IX padło ofiarą sbrojnego najazdu.

Wyjątkowo dobry stan zachowania obiektu predestynuje go do urządzenia w przyszłości jako atrakcyjnego punktu turystycznego w typie rezerwatu.

L U Z I N , pow. Wejherowo

Muzeum Archeologiczne
w Gdańsku

Badania prowadziła mgr Barbara Wiącek, finansował WKZ
w Gdańsku.